

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Sakarya University Journal of Education Faculty

e-ISSN: 2717-6401

Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile E-Öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Onur Bilici* Hakkı Bağcı**

Makale Bilgisi	ÖZET
<i>Geliş Tarihi:</i> 28.09.2020	Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu", Gür Erdoğan ve Arsal (2016) tarafından geliştirilen "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği" ile Yurdugül ve Demir (2015) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerinin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluğu Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. E-öğrenmeye hazır bulunuşluğun alt faktörleri incelendiğinde ise en yüksek ortalamaya sahip faktörün internet öz yeterliği faktörü, en düşük ortalamaya sahip faktörün bilgisayar öz yeterliği faktörü olduğu bulunmuştur. Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları ise öğrenim görülen bölüm ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşırken cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamıştır. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.
<i>Kabul Tarihi:</i> 10.12.2020	
<i>Erken Görünüm Tarihi:</i> 18.12.2020	
<i>Basım Tarihi:</i> 30.12.2020	

Anahtar Sözcükler: E-öğrenme, yaşam boyu öğrenme, hazır bulunuşluk.

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Investigation of the Relationship Between Teacher Candidates' Lifelong Learning Tendencies and Their Readiness for E-Learning

Article Information	ABSTRACT
<i>Received:</i> 28.09.2020	The purpose of this research is to examine the relationship between teacher candidates' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning. A survey method was used in this study. The study group of the research consists of Van Yüzüncü Yıl University Education Faculty students studying in the 2019-2020 academic year. The "Personal Information Form" developed by the researchers, the "Lifelong Learning Tendency Scale" developed by Gür Erdoğan and Arsal (2016) and the "University Students' E-Learning Readiness Scale" developed by Yurdugül and Demir (2015) were used to collect the research data. According to the findings of the research, it was revealed that the lifelong learning tendency of teacher candidates is at a high level. It was found that teacher candidates' readiness for e-learning was moderate. When the sub-factors of readiness for e-learning were examined, it was found that the factor with the highest average was the internet self-efficacy factor, while the factor with the lowest average was the computer self-efficacy factor. The lifelong learning tendency of teacher candidates differed significantly according to the variables of gender, department, and grade level. While the readiness of teacher candidates for e-learning differed significantly according to the variables of the department and grade level they were studying, it did not differ significantly based on the gender variable. A
<i>Accepted:</i> 10.12.2020	
<i>Online First:</i> 18.12.2020	
<i>Published:</i> 30.12.2020	

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Tek. Eğitimi, Sakarya-Türkiye, onurbilici54@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5857-7433** Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, Sakarya-Türkiye, hbagci@sakarya.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6211-9694

positive and low-level significant relationship was found between the teacher candidates' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning.

Keywords: E-learning, lifelong learning, readiness.

Article Type: Research Article

Kaynakça Gösterimi: Bilici, O., & Bağcı, H. (2020). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 205-219.

Citation Information: Bilici, O. & Bağcı, H. (2020). Investigation of the relationship between teacher candidates' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning. *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 20(2), 205-219.

1. GİRİŞ

Morgan (2010) tarafından öğrenme, tekrar veya yaşantılar ile davranışta meydana gelen sürekli bir değişme olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım daha çok davranışçı eğitim anlayışı ile ilgili bir tanım olarak görülebilir. Günümüz eğitim anlayışına göre öğrenme daha farklı şekillerde tanımlanabilir. Yapılandırmacı eğitim anlayışına göre öğrenme, bilgileri zihinde etkin oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır ve öğrenme, öğrenenlere bilgilerin aktarılmasıyla değil; bilgilerin işlemlerden geçmesi, ifadelendirilmesi ve zihinde oluşturulması sonucunda gerçekleşmektedir (Güneş, 2010). Öğrenme, bilgiyi edilgen bir şekilde almak yerine bilgiyi zihinde oluşturma olarak görülmektedir (Basque, Rocheleau ve Winer, 1998; Güneş, 2007; Kozanitis, 2005). Günümüzde bilginin sürekli değişmekte olduğu, durağan olmadığı söylenebilir. Bireylerin çağa ayak uydurabilmek için bu sürekli değişen bilgileri takip etmek durumunda kalabildikleri iddia edilebilir. Bu durum sürekli öğrenmeyi, kendini yenilemeyi gerektirebilmektedir. Öğrenme artık beşikten mezara kadar devam etmektedir (Gündoğan, 2003).

Bireylerin yaşamları boyunca her an mutlaka öğrenebileceği bir şeyler bulunmaktadır. Her yaşta öğrenmeler meydana gelebilmektedir. İşte bu anlayış "yaşam boyu öğrenme" olgusunu karşımıza çıkarmaktadır. Yaşam boyu öğrenme, Toprak ve Erdoğan (2012) tarafından kişinin bireysel ve meslekle ilgili becerilerinin istekli ve öz güdümlü bir şekilde hayatı boyunca gelişmesidir (Toprak ve Erdoğan, 2012). Bilginin sürekli değişmesi bu olguyu önemli ve gerekli kılmaktadır. Öğretmenler toplumun yön gösterici bireyleri olduklarından öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olmaları gerektiği söylenebilir. Öğretmenler bilgilerini sürekli güncellemek durumunda kaldıkları için bu becerilere sahip olmaları önemli olabilir. Yaman ve Yazar (2015) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu sonucunu bulmuştur. Ayrıca yaşam boyu öğrenme eğilimleri kavramı çeşitli değişkenlerden etkilenebilmektedir. Dünder (2016) yaptığı araştırmada sınıf öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bölümü seçme sebepleri, okuldaki not ortalamaları, yüksek lisansa devam etme istekleri ve internetten yararlanma düzeyleri değişkenlerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucunu bulmuştur. Tunca, Alkın Şahin ve Aydın (2015) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin öğrenim görülen bölüm, okul not ortalaması ve sınıf düzeyi değişkenlerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucunu bulmuştur. Bulaç ve Kurt (2019) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, öğrenim görülen bölümü seçme nedeni, yüksek lisansa devam etme isteği ve günlük hayatta internetten yararlanma düzeyleri değişkenlerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucunu bulmuştur. Geçmişte öğretmen tarafından aktarım şeklinde oluşan bilgilenme işlemleri bugün farklılaşarak öğrenenlerin etkin bir şekilde katılabildiği bir hâl almıştır ve öğretmene ait matbu öğrenme kaynakları, radyo, televizyon ve videodan ibaret olan bilgi kaynakları internetin ortaya çıkmasıyla zengin bir hal almıştır (Yamamoto vd., 2011). İnternetin yaygınlaşmasıyla beraber kişilerin bilgiye erişimi oldukça kolaylaşmıştır, dolayısıyla e-öğrenme denen öğrenme biçimi yaygınlaşmıştır (Demirel, 2009).

Demirel (2009) e-öğrenmeyi, geniş alan ağları ya da yerel alan ağları sayesinde Web tabanlı bir şekilde uzakta olan tüm kişilere erişebilen bir eğitim düzeneği olarak tanımlamaktadır. Aoki (2010) ise e-öğrenmeyi, öğrenciyi merkeze alan bakış biçimleriyle eğitim ve öğretim süreçlerini değiştirmek için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması şeklinde tanımlamıştır.

E-öğrenme ile ilgili kavramlardan biri de e-öğrenmeye hazır bulunuşluk kavramıdır. E-öğrenmeye hazır bulunuşluk, bir kişinin ya da kuruluşun e-öğrenmeye yönelik tecrübesini en iyi şekilde uygulayabilmek için ihtiyacı olan temel bilgi-becerilere ve duygusal özelliklere (örn. tutum, motivasyon) sahiplik düzeyi olarak tanımlanmaktadır (Yurdugül ve Demir, 2017).

Soydal, Alır ve Ünal (2012) öğretim elemanlarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarını inceledikleri araştırmalarında öğretim elemanlarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının düşük düzeyde olduğunu bulmuştur. Korkmaz, Çakır ve Tan (2015) ise bir meslek yüksek okulundaki uzaktan eğitim bölümlerinde okuyan öğrencilerin e-öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeylerini inceledikleri araştırmalarında öğrencilerin e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının yüksek düzeyde olduğu sonucunu bulmuştur. Ayrıca Yurdugül ve Demir (2017) öğretmen adayları ile yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının sınıf düzeyi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerinde anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucunu bulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Alanyazın incelendiğinde yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun genel olarak bireyler, daha özeldir öğretmenlerin mesleki gelişimleri için iki önemli kavram olduğu söylenebilir. Her iki kavramın da özellikle üniversitede öğrenimlerine devam eden öğretmen adayları için önemli ve gerekli kavramlar olduğu iddia edilebilir. Bu noktadan hareketle bu araştırmayla öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi ile e-öğrenmeye hazır bulunuşluk arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Toplumumuzun mimarı olacak öğretmen adaylarının mesleklerindeki başarıyı artırması açısından bu araştırmanın bulguları alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmayla, öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi ile e-öğrenmeye hazır bulunuşluk arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır.

1.3. Araştırma Problemi

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları arasındaki ilişki nedir?

1.3.1. Araştırmanın alt problemleri

- Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?
- Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları ne düzeydedir?
- Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri cinsiyete, öğrenim gördükleri bölüme ve sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları cinsiyete, öğrenim görülen bölüme ve sınıf düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli ile araştırmanın konusu durumundaki kişi veya obje kendi şartları içerisinde mevcut haliyle tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005). Tarama modeline ek olarak alt problemleri cevaplamak için ilişkisel tarama modelinden de faydalanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ya da ikiden fazla değişken arasındaki bulunan ilişkinin bir manipüle olmadan beraber değişimi ile derecesini tespit etmeyi hedefleyen araştırma modelidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013).

2.1. Çalışma Grubu/Evren ve Örneklem

Araştırmada çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde öğrenim gören Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 1.

Çalışma Grubu Özellikleri

Demografik Özellik	Kategori	f	%
Cinsiyet	Erkek	46	25,8
	Kadın	132	74,2
	Toplam	178	100

Bölüm	Sınıf Öğretmenliği	27	15,2
	Fen Bilimleri Öğretmenliği	43	24,2
	Okul Öncesi Öğretmenliği	42	23,6
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği	45	25,3
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	21	11,8
	Toplam	178	100
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	109	61,2
	2. Sınıf	42	23,6
	3. Sınıf	27	15,2
	Toplam	178	100

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu”, Gür Erdoğan ve Arsal (2016) tarafından oluşturulan “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği” ile Yurdugül ve Demir (2015) tarafından oluşturulan “Üniversite Öğrencilerinin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluğu Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği 5’li likert türünde hazırlanmış, iki alt faktörden ve toplamda 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçek ile elde edilebilecek minimum puan 17, maksimum puan ise 85’tir. Ölçek ile elde edilen puanın yükselmesi yaşam boyu öğrenme eğiliminin yükseldiğini göstermektedir. Ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından ölçeğin 0.86 Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısına sahip olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada öğretmen adaylarına uygulanan Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği uygulama sonrası iç tutarlık katsayısı ,939 olarak hesaplanmıştır.

Üniversite Öğrencilerinin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluğu Ölçeği ise 7’li likert türünde hazırlanmış, altı alt faktörden ve toplamda 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçek ile elde edilebilecek minimum puan 33, maksimum puan ise 231’dir. Ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından ölçeğin 0,93 Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısına sahip olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada öğretmen adaylarına uygulanan Üniversite Öğrencilerinin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluğu Ölçeği uygulama sonrası iç tutarlık katsayısı ,949 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Uygulanan Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim ölçeğinde her bir madde için alınabilecek en yüksek puan 5, en düşük puan ise 1’ dir. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirleyebilmek ve yorumlayabilmek için ortalama değer üzerinden üç değerlendirme aralığı ve kriteri belirlenmiştir (Tablo 2).

Tablo 2.

Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Değerlendirme Ölçütleri

Değerlendirme Kriteri	Değerlendirme Aralığı
Düşük Düzey	1,00 – 2,33
Orta Düzey	2,34 – 3,67
Yüksek Düzey	3,68 – 5,00

Uygulanan Üniversite Öğrencilerinin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluğu ölçeğinde her bir madde için alınabilecek en yüksek puan 7, en düşük puan ise 1’ dir. Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemek ve değerlendirebilmek için ortalama değer üzerinden üç değerlendirme aralığı ve kriteri belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 3.

E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Değerlendirme Ölçütleri

Değerlendirme Kriteri	Değerlendirme Aralığı
Düşük Düzey	1,00 – 3,00
Orta Düzey	3,01 – 5,00
Yüksek Düzey	5,01 – 7,00

Verilerin analizde SPSS 25.0 kullanılmıştır. Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve e-öğrenmeye karşı hazır bulunuşlukları belirlenirken tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. Karşılaştırma işlemleri için ise dağılımın normal olup olmadığına bakılmıştır. Normallik varsayımlarını karşılayan durumlarda bağımsız örneklem t-testi ve Anova testi; normallik varsayımlarını karşılamayan durumlarda ise Mann-Whitney-U testi ve Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını-yokluğunu tespit etmede Pearson korelasyon testi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ne düzeyde olduğunun tespiti için gerekli betimsel istatistikler yapılmış ve Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Betimsel İstatistikleri

	N	$\bar{X}$	SS
Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	178	4,025	0,716

Tablo 4’e göre öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin betimsel istatistiklerine bakıldığında yaşam boyu öğrenme eğilimleri puan ortalamalarının $\bar{X}=4,025$ olduğu bulunmuştur. Bu bulgu öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının ne düzeyde olduğunun tespiti için gerekli betimsel istatistikler yapılmış ve Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.

Öğretmen Adaylarının E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının Betimsel İstatistikleri

	N	$\bar{X}$	SS
E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk	178	4,689	1,160
Bilgisayar Öz Yeterliği Faktörü	178	3,795	1,616
İnternet Öz Yeterliği Faktörü	178	5,345	1,678
Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	178	4,687	1,571
Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	178	5,024	1,410
Öğrenen Kontrolü Faktörü	178	5,015	1,568
E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	178	4,341	1,750

Tablo 5’e göre öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının betimsel istatistiklerine bakıldığında e-öğrenmeye hazır bulunuşluk puan ortalamalarının $\bar{X}=4,689$ olduğu bulunmuştur. Bu bulgu öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt faktörlerine bakıldığında ise en yüksek ortalamaya sahip faktörün internet öz yeterliği faktörü ($\bar{X}=5,345$), en düşük ortalamaya sahip faktörün bilgisayar öz yeterliği faktörü ($\bar{X}=3,795$) olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için gruplar arasındaki dağılım normal dağılım göstermediğinden dolayı non-parametrik testlerden Mann-Whitney-U testi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	46	74,12	3409,50	2328,500	0,019
Kadın	132	94,86	12521,50		

Tablo 6'ya göre öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($U=2328,500$, $P<0,05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında kadın öğretmen (94,86) adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin erkek öğretmen (74,12) adaylarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için gruplar arasındaki dağılım normal dağılım göstermediğinden dolayı non-parametrik testlerden Kruskal Wallis testi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

Bölüm	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
Sınıf Öğretmenliği	27	82,74	4	10,761	0,029
Fen Bilimleri Öğrt.	43	77,57			
Okul Öncesi Öğrt.	42	102,05			
Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	102,04			
Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	70,64			

Tablo 7'ye bakıldığında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri öğrenim gördükleri bölümlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$\chi^2_{(2)}=10,761$, $p<0,05$]. Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında yaşam boyu öğrenme eğilimleri en yüksek olan öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmenliği bölümünde, yaşam boyu öğrenme eğilimleri en düşük olan öğretmen adaylarının ise sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları olduğu yorumu yapılabilir. Ayrıca hangi gruplar arasında farklılığın bulunduğunu tespit etmek için uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucunda Fen Bilimleri Öğretmenliği ile Okul Öncesi Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ile Okul Öncesi Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için gruplar arasındaki dağılım normal dağılım göstermediğinden dolayı non-parametrik testlerden Kruskal Wallis testi uygulanmıştır ve sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
1. Sınıf	109	93,95	2	11,103	0,004
2. Sınıf	42	67,56			
3. Sınıf	27	105,65			

Tablo 8'e bakıldığında öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [$\chi^2_{(2)}=11,103$, $p<0,05$]. Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında yaşam boyu öğrenme eğilimleri en yüksek olan öğretmen adaylarının 3. sınıfta, yaşam boyu öğrenme eğilimleri en düşük olan öğretmen adaylarının ise 2. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları olduğu söylenebilir. Ayrıca hangi gruplar arasında farklılığın bulunduğunu tespit etmek için uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucunda 2. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile 1. ve 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için uygulanan bağımsız örneklem t-testi analiz sonuçları Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre E-öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	p																																																																				
E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk	Erkek	46	4,535	1,280	176	1,043	0,299																																																																				
	Kadın	132	4,742	1,115				Bilgisayar Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	3,773	1,792	176	0,105	0,917	Kadın	132	3,803	1,558	İnternet Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	5,266	1,905	176	0,371	0,711	Kadın	132	5,373	1,598	Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	4,630	1,618	176	0,286	0,775	Kadın	132	4,707	1,560	Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	Erkek	46	4,437	1,556	176	3,372	0,001	Kadın	132	5,229	1,301	Öğrenen Kontrolü Faktörü	Erkek	46	4,684	1,714	176	1,669	0,097	Kadın	132	5,130	1,503	E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342
Bilgisayar Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	3,773	1,792	176	0,105	0,917																																																																				
	Kadın	132	3,803	1,558				İnternet Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	5,266	1,905	176	0,371	0,711	Kadın	132	5,373	1,598	Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	4,630	1,618	176	0,286	0,775	Kadın	132	4,707	1,560	Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	Erkek	46	4,437	1,556	176	3,372	0,001	Kadın	132	5,229	1,301	Öğrenen Kontrolü Faktörü	Erkek	46	4,684	1,714	176	1,669	0,097	Kadın	132	5,130	1,503	E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342	Kadın	132	4,267	1,711								
İnternet Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	5,266	1,905	176	0,371	0,711																																																																				
	Kadın	132	5,373	1,598				Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	4,630	1,618	176	0,286	0,775	Kadın	132	4,707	1,560	Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	Erkek	46	4,437	1,556	176	3,372	0,001	Kadın	132	5,229	1,301	Öğrenen Kontrolü Faktörü	Erkek	46	4,684	1,714	176	1,669	0,097	Kadın	132	5,130	1,503	E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342	Kadın	132	4,267	1,711																				
Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	Erkek	46	4,630	1,618	176	0,286	0,775																																																																				
	Kadın	132	4,707	1,560				Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	Erkek	46	4,437	1,556	176	3,372	0,001	Kadın	132	5,229	1,301	Öğrenen Kontrolü Faktörü	Erkek	46	4,684	1,714	176	1,669	0,097	Kadın	132	5,130	1,503	E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342	Kadın	132	4,267	1,711																																
Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	Erkek	46	4,437	1,556	176	3,372	0,001																																																																				
	Kadın	132	5,229	1,301				Öğrenen Kontrolü Faktörü	Erkek	46	4,684	1,714	176	1,669	0,097	Kadın	132	5,130	1,503	E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342	Kadın	132	4,267	1,711																																												
Öğrenen Kontrolü Faktörü	Erkek	46	4,684	1,714	176	1,669	0,097																																																																				
	Kadın	132	5,130	1,503				E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342	Kadın	132	4,267	1,711																																																								
E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Erkek	46	4,552	1,858	176	-0,952	0,342																																																																				
	Kadın	132	4,267	1,711																																																																							

Tablo 9'a göre yapılan analizler incelendiğinde öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur [t(176)=1,043, p>0,05]. Ölçeğin alt faktörlerine bakıldığında ise öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının cinsiyet değişkenine göre kendi kendine öğrenme faktöründe [t(176)=3,372, p<0,05] anlamlı bir farklılık gösterdiği, bilgisayar öz yeterliği faktöründe [t(176)=0,105, p>0,05], internet öz yeterliği faktöründe [t(176)=0,371, p>0,05], çevrimiçi iletişim öz yeterliği faktöründe [t(176)=0,286, p>0,05], öğrenen kontrolü faktöründe [t(176)=1,669, p>0,05] ve e-öğrenmeye yönelik motivasyon faktöründe [t(176)=-0,952, p>0,05] anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Kendi kendine öğrenme faktöründe kadın öğrenciler (5,229), erkek öğrenciler ise (4,437) ortalama puana sahiptirler. Bir diğer ifadeyle kadın öğrencilerin kendi kendine öğrenme faktörü açısından e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları erkek öğrencilerden daha yüksektir. Bilgisayar öz yeterliği, internet öz yeterliği, çevrimiçi iletişim öz yeterliği, öğrenen kontrolü ve e-öğrenmeye yönelik motivasyon faktörlerinde ise öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarında herhangi bir farklılaşmaya neden olmadığı görülmüştür.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının öğretmen adaylarının öğrenim görülen bölüm değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için uygulanan Anova testi sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10.

Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre E-öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları

	Bölüm	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk	Sınıf Öğretmenliği	27	4,657	0,998	4	4,453	0,002	2-5 4-5
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	4,831	1,010				
	Okul Öncesi Öğrt.	42	4,570	1,103				
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	5,068	1,203				
Bilgisayar Öz Yeterliği Faktörü	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	3,864	1,295	4	5,450	0,000	3-4 4-5
	Sınıf Öğretmenliği	27	4,125	1,695				
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	3,758	1,749				
	Okul Öncesi Öğrt.	42	3,109	1,277				
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	4,515	1,572	177			
	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	3,276	1,260				

İnternet Öz Yeterliği Faktörü	Sınıf Öğretmenliği	27	5,703	1,383				1-5
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	5,180	1,640	4			2-5
	Okul Öncesi Öğrt.	42	5,232	1,770	173	6,701	0,000	3-5
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	6,038	1,252	177			4-5
	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	3,964	1,887				
Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	Sınıf Öğretmenliği	27	4,792	1,423				
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	4,837	1,494	4			
	Okul Öncesi Öğrt.	42	4,609	1,634	173	2,250	0,066	Yok
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	4,968	1,513	177			
	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	3,800	1,713				
Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	Sınıf Öğretmenliği	27	4,798	1,268				2-5
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	5,139	1,381	4			3-5
	Okul Öncesi Öğrt.	42	5,204	1,360	173	3,549	0,008	4-5
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	5,330	1,367	177			
	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	4,068	1,506				
Öğrenen Kontrolü Faktörü	Sınıf Öğretmenliği	27	4,796	1,378				
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	5,220	1,502	4			
	Okul Öncesi Öğrt.	42	5,083	1,598	173	2,327	0,058	Yok
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	5,288	1,571	177			
	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	4,154	1,668				
E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	Sınıf Öğretmenliği	27	4,657	0,998				
	Fen Bilimleri Öğrt.	43	4,831	1,010	4			
	Okul Öncesi Öğrt.	42	4,570	1,103	173	1,484	0,209	Yok
	Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.	45	5,068	1,203	177			
	Sosyal Bilgiler Öğrt.	21	3,864	1,295				

Tablo 10'a göre analiz sonuçları incelendiğinde öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [F(4-173)=4,453, p<0,05]. Ölçeğin alt faktörlerine bakıldığında ise öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları öğrenim görülen bölüm değişkenine göre bilgisayar öz yeterliği faktöründe [F(4-173)=5,450, p<0,05], internet öz yeterliği faktöründe [F(4-173)=6,701, p<0,05] ve kendi kendine öğrenme faktöründe [F(4-173)=3,549, p<0,05] anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bunun yanında çevrimiçi iletişim öz yeterliği faktöründe [F(4-173)=2,250, p>0,05], öğrenen kontrolü faktöründe [F(4-173)=2,327, p>0,05] ve e-öğrenmeye yönelik motivasyon faktöründe [F(4-173)=1,484, p>0,05] anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarında öğrenim görülen bölümler arasında farklılaşmanın hangi gruplar arasında bulunduğunu tespit etmek için uygulanan Tukey testi sonuçlarına bakılarak Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =3,864) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =4,831) ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,068) öğretmen adaylarından daha düşük olduğu görülmüştür. Bilgisayar öz yeterlik faktöründe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =4,515) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =3,276) ve Okul Öncesi Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =3,109) öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu bulunmuştur. İnternet öz yeterlik faktöründe Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =3,964) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,180), Okul Öncesi Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,232), Sınıf Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,703) ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =6,038) öğretmen adaylarından daha düşük olduğu bulunmuştur. Kendi kendine öğrenme faktöründe ise Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =4,068) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,139), Okul Öncesi Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,204) ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümündeki ($\bar{X}$ =5,330) öğretmen adaylarından daha düşük olduğu bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için uygulanan Anova testi sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11.

Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyine Göre E-öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları

	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk	1. Sınıf	109	4,739	1,095	2	3,286	0,040	2-3
	2. Sınıf	42	4,338	1,262	175			
	3. Sınıf	27	5,032	1,156	177			
Bilgisayar Öz Yeterliği Faktörü	1. Sınıf	109	3,748	1,592	2	2,913	0,057	Yok
	2. Sınıf	42	3,504	1,577	175			
	3. Sınıf	27	4,437	1,660	177			
İnternet Öz Yeterliği Faktörü	1. Sınıf	109	5,488	1,611	2	5,877	0,003	1-2 2-3
	2. Sınıf	42	4,631	1,796	175			
	3. Sınıf	27	5,879	1,446	177			
Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü	1. Sınıf	109	4,814	1,553	2	1,731	0,180	Yok
	2. Sınıf	42	4,295	1,664	175			
	3. Sınıf	27	4,785	1,450	177			
Kendi Kendine Öğrenme Faktörü	1. Sınıf	109	5,114	1,354	2	4,208	0,016	2-3
	2. Sınıf	42	4,523	1,525	175			
	3. Sınıf	27	5,444	1,280	177			
Öğrenen Kontrolü Faktörü	1. Sınıf	109	5,119	1,568	2	2,598	0,077	Yok
	2. Sınıf	42	4,553	1,588	175			
	3. Sınıf	27	5,314	1,435	177			
E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü	1. Sınıf	109	4,280	1,808	2	0,175	0,839	Yok
	2. Sınıf	42	4,415	1,656	175			
	3. Sınıf	27	4,470	1,703	177			

Tablo 11'deki analiz sonuçları incelendiğinde öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [F(2-175)=3,286, $p<0,05$]. Ölçeğin alt faktörlerine bakıldığında ise öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları sınıf düzeyi değişkenine göre internet öz yeterliği faktöründe [F(2-175)=5,877, $p<0,05$] ve kendi kendine öğrenme faktöründe [F(2-175)=4,208, $p<0,05$] anlamlı farklılık göstermektedir. Bunun yanında bilgisayar öz yeterliği faktöründe [F(2-175)=2,913, $p>0,05$], çevrimiçi iletişim öz yeterliği faktöründe [F(2-175)=1,731, $p>0,05$], öğrenen kontrolü faktöründe [F(2-175)=2,598, $p>0,05$] ve e-öğrenmeye yönelik motivasyon faktöründe [F(2-175)=0,175, $p>0,05$] anlamlı bir şekilde farklılaşma olmadığı bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarında sınıf düzeyleri arasında farklılaşmanın hangi gruplar arasında bulunduğunu tespit etmek için uygulanan Tukey testi sonuçlarına bakılarak 2. sınıftaki ($\bar{X}=4,338$) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının 3. sınıftaki ($\bar{X}=5,032$) öğretmen adaylarından daha düşük olduğu görülmüştür. İnternet öz yeterlik faktöründe 2. sınıftaki ($\bar{X}=4,631$) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının 1. sınıftaki ($\bar{X}=5,488$) ve 3. sınıftaki ($\bar{X}=5,879$) öğretmen adaylarından daha düşük olduğu bulunmuştur. Kendi kendini öğrenme faktöründe ise 2. sınıftaki ($\bar{X}=4,523$) öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının 3. sınıftaki ($\bar{X}=5,444$) öğretmen adaylarından daha düşük olduğu bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye karşı hazır bulunuşlukları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını tespit etmek için Pearson korelasyon testi uygulanmıştır. Bulgular Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12.

Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile E-öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Y.B.Ö.E	B.Ö.Y.F	İ.Ö.Y.F	Ç.İ.Ö.Y.F	K.K.Ö.F	Ö.K.F	E.Ö.Y.M.F	E.Ö.H.B
Y.B.Ö.E	r	1	0,072	0,189*	0,213**	0,376**	0,337**	0,112	0,294**
	p		0,342	0,012	0,004	0,000	0,000	0,137	0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
B.Ö.Y.F	r	0,072	1	0,556**	0,557**	0,286**	0,349**	0,285**	0,657**
	p	0,342		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
İ.Ö.Y.F	r	0,189*	0,556**	1	0,653**	0,518**	0,540**	0,211**	0,738**
	p	0,012	0,000		0,000	0,000	0,000	0,005	0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
Ç.İ.Ö.Y.F	r	0,213**	0,557**	0,653**	1	0,546**	0,547**	0,312**	0,788**
	p	0,004	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000	0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
K.K.Ö.F	r	0,376**	0,286**	0,518**	0,546**	1	0,727**	0,325**	0,778**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
Ö.K.F	r	0,337**	0,349**	0,540**	0,547**	0,727**	1	0,432**	0,797**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000		0,000	0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
E.Ö.Y.M.F	r	0,112	0,285**	0,211**	0,312**	0,325**	0,432**	1	0,651**
	p	0,137	0,000	0,005	0,000	0,000	0,000		0,000
	N	178	178	178	178	178	178	178	178
E.Ö.H.B	r	0,294**	0,657**	0,738**	0,788**	0,778**	0,797**	0,651**	1
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	
	N	178	178	178	178	178	178	178	178

Y.B.Ö.E =Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, B.Ö.Y.F= Bilgisayar Öz Yeterliği Faktörü, İ.Ö.Y.F= İnternet Öz Yeterliği Faktörü, Ç.İ.Ö.Y.F= Çevrimiçi İletişim Öz Yeterliği Faktörü, K.K.Ö.F= Kendi Kendine Öğrenme Faktörü, Ö.K.F= Öğrenen Kontrolü Faktörü, E.Ö.Y.M.F= E-öğrenmeye Yönelik Motivasyon Faktörü, E.Ö.H.B= E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk

Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile kendi kendine öğrenme faktörü ($r=0,376$) ve öğrenen kontrolü faktörü ($r=0,337$) arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları ($r=0,294$), çevrimiçi iletişim öz yeterliği faktörü ($r=0,213$) ve internet öz yeterliği faktörü ($r=0,189$) arasında ise pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmayla öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi ve e-öğrenmeye hazır bulunuşluk arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının ise orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin alt faktörleri incelendiğinde ise en yüksek ortalamaya sahip faktörün internet öz yeterliği faktörü, en düşük ortalamaya sahip faktörün bilgisayar öz yeterliği faktörü olduğu bulunmuştur. Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşlukları ise öğrenim görülen bölüm ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşırken cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamıştır. Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi ile e-öğrenmeye hazır bulunuşluk arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin düzeyini inceleyen araştırmalar incelendiğinde şu sonuçlar bulunmuştur. Ünal ve Akay (2017) yaptıkları araştırmada bu araştırmada olduğu gibi öğretmen

adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğunu bulmuştur. Bu bulgunun araştırmanın örnekleminin bu araştırmanın çalışma grubuyla aynı özelliklere sahip olmasından kaynaklandığı iddia edilebilir. Yasa (2018), Gür Erdoğan, Bayat ve Sentürk (2017) ise öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin orta düzeyde olduğu sonucuna varmıştır. Bu araştırmalardaki bulguların ise araştırmaların katılımcılarının bu araştırmadan farklı özelliklere sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Tunca vd. (2015) ise öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük düzeyde olduğunu bulmuştur. Bu bulgunun kullanılan ölçme aracının bu araştırmadakinden farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Kozikoğlu ve Altunova (2018) ise öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin çok yüksek düzeyde olduğunu bulmuştur. Bu bulgunun bu araştırmanın bulgularından farklı olması ise araştırmanın aynı üniversitedeki farklı yılda öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yürütülmüş olmasından kaynaklanmış olabilir.

Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının düzeylerini inceleyen araştırmalar incelendiğinde şu sonuçlar bulunmuştur. Kabataş (2019) yaptığı araştırmada bu araştırmadan farklı olarak öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının yüksek düzeyde olduğunu bulmuştur. Bu farklılığın bahsi geçen araştırmanın sadece Eğitim Fakültesi 1. sınıf öğrencileriyle yürütülmüş olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı başka araştırmalar da bulunmaktadır. Bulaç ve Kurt (2019), Yasa (2018), Boztepe ve Demirtaş (2017), Kozikoğlu ve Altunova (2018), Oğuz ve Ataseven (2016) yaptıkları araştırmalarda bu araştırmada olduğu gibi kadın öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Ünal ve Akay (2017), Tunca vd. (2015) ise bu araştırmadan farklı olarak erkek öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin öğrenim görülen bölüm değişkenine göre farklılaştığı başka araştırmalar da bulunmaktadır. Bulaç ve Kurt (2019) yaptıkları araştırmada İlköğretim Matematik Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Tunca vd. (2015) ise Fen Bilimleri Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaştığı başka araştırmalar bulunmaktadır. Yasa (2018) yaptığı araştırmada 1. sınıftaki öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Boztepe ve Demirtaş (2017) ise 3. ve 4. sınıftaki öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğunu bulmuştur. Tunca vd. (2015) ise 2. sınıftaki öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı başka araştırmalar bulunmaktadır. Kabataş (2019) yaptığı araştırmada bu araştırmada olduğu gibi öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucunu bulmuştur. Bu bulgunun bu araştırmayla aynı olması her iki araştırmanın da çalışma grubunu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin oluşturmamasından kaynaklanmış olabilir.

Öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun öğrenim görülen bölüm değişkenine göre farklılaştığı başka araştırmalar bulunmaktadır. Demir (2015) yaptığı araştırmada Alman Dili Eğitimi bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun daha yüksek olduğunu bulmuştur.

Öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaştığı başka araştırmalar bulunmaktadır. Demir (2015) yaptığı araştırmada dördüncü sınıftaki öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu araştırmada da bahsi geçen araştırmada da çalışma grubundaki en yüksek sınıfın e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının en yüksek düzeyde bulunması benzerlik göstermektedir.

Öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi ile e-öğrenmeye hazır bulunuşluk arasında anlamlı ilişki bulunan başka araştırmalar da bulunmaktadır. Gür Erdoğan vd. (2017) yaptıkları araştırmada

öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimi ile e-öğrenmeye hazır bulunuşluk arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur.

Araştırma sonucunda bulunan sonuçlardan yola çıkarak şu önerilerde bulunulabilir:

- Öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının orta düzeyde bulunması nedeniyle bu bulgunun nedenleri araştırılabilir, öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarını arttırabilmek için neler yapılabileceği araştırılabilir.
- E-öğrenmeye hazır bulunuşluğun en düşük ortalamaya sahip alt faktörü bilgisayar öz yeterliği olduğundan bu sonucun nedenleri araştırılabilir, öğretmen adaylarının bilgisayar öz yeterliklerini arttırmak için neler yapılabileceği araştırılabilir.
- 3. sınıftaki öğretmen adaylarında yaşam boyu öğrenme eğiliminin daha yüksek bulunması sonucunun nedenleri araştırılabilir, diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarındaki yaşam boyu öğrenme eğilimini arttırmak için yapılabilecekler araştırılabilir.
- Öğretmen adaylarındaki e-öğrenmeye hazır bulunuşluğun cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemesinin nedenleri araştırılabilir.
- Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının daha yüksek bulunması sonucunun nedenleri araştırılabilir, diğer bölümlerdeki öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarını arttırmak için yapılabilecekler araştırılabilir.
- 3. sınıftaki öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarının daha yüksek bulunması sonucunun nedenleri araştırılabilir, diğer sınıf düzeylerindeki öğretmen adaylarının e-öğrenmeye hazır bulunuşluklarını arttırmak için yapılabilecekler araştırılabilir.
- Daha kapsamlı, daha geniş çalışma grupları ile yapılacak araştırmalar daha güvenilir ve hassas sonuçlar verebileceği için daha geniş çalışma grupları ile bu araştırmaya benzeyen araştırmalar yapılabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmada etik kurallara uyulmuş ve katılımcılar ile ilgili kişisel bilgilere yer verilmemiştir.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Birinci yazarın araştırmaya katkısı %70, ikinci yazarın araştırmaya katkısı ise %30'dur.

Çıkar Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir ticari firmadan maddi veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır. Ayrıca bu çalışmada hiçbir şekilde maddi çıkar elde edilmemiştir.

5. KAYNAKÇA

- Aoki, K. (2010). The use of ICT and e-learning in higher education in Japan. *World Academy of Science, Engineering and Technology*, 66, 868-872.
- Basque, J., Rocheleau, J. ve Winer, L. (1998). Une approche pédagogique pour l'école informatisée. *École informatisée Clés en main du Québec inc.*
- Boztepe, Ö. ve Demirtaş, Z. (2017). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme ve İletişim Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(2), 327-335.
- Bulaç, E. ve Kurt, M. (2019). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 125-161.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demir, Ö. (2015). *Öğrencilerin ve Öğretim Elemanlarının E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin İncelenmesi: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği* (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Demirel, M. (2009). *Yaşam Boyu Öğrenme ve Teknoloji*. Paper presented at the 9th International Educational Technology Conference (IETC2009), Ankara, Turkey.
- Dündar, H. (2016). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ersoy, A. ve Yılmaz, B. (2010). *Yaşam Boyu Öğrenme ve Halk Kütüphaneleri: Kuramsal Bir Yaklaşım*. Paper presented at the 'Bilgi Okuryazarlığı'ndan 'Yaşam Boyu Öğrenme'ye.
- Gündoğan, N. (2003). Avrupa Birliği'ne Üye Ülkelerde Bir İstihdam Politikası Aracı Olarak Yaşam Boyu Öğrenme ve Bazı Örnek Program ve Uygulamalar. *Kamu-İş İş Hukuku ve İktisat Dergisi*, 7(2), 299-312.
- Güneş, F. (2007). *Yapılandırıcı Yaklaşımla Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2010). Eğitimde Yapılandırıcı Yaklaşımla Gelen Yenilikler. *Eğitime Bakış*, 6(16), 3-9.
- Gür Erdoğan, D. ve Arsal, Z. (2016). Yaşam Boyu Öğrenme Eğilim Ölçeği (YBÖEÖ)'nin geliştirilmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 6(1), 114-122.
- Gür Erdoğan, D., Bayat, S. ve Sentürk, Ş. (2017). The Relationship Between Alternative Teacher Certification Program Students' Computer and Communication Technology, E-learning and Lifelong Learning Tendencies. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(13), 147-160.
- Kabataş, S. (2019). *Öğretmen Adaylarının Dijital Vatandaşlık Algılarının Yaşam Boyu Öğrenme Tutumları ve E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluğu Açısından Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Korkmaz, Ö., Çakır, R. ve Tan, S. S. (2015). Öğrencilerin E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluk ve Memnuniyet Düzeylerinin Akademik Başarıya Etkisi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 16(3).
- Kozanitis, A. (2005). Les principaux courants théoriques de l'enseignement et de l'apprentissage: un point de vue historique. *Bureau d'appui pédagogique-École polytechnique de Montréal*, 1-14.
- Kozikoğlu, İ. ve Altunova, N. (2018). Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine İlişkin Öz-yeterlik Algılarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerini Yordama Gücü. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 522-531.
- Morgan, C. T. (2010). *Psikolojiye giriş*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Oğuz, A. ve Ataseven, N. (2016). Relationship Between The Lifelong Learning Tendency and Information Literacy Self-Efficacy of Students. *The Anthropologist*, 24(1), 28-34.
- Soydal, İ., Alır, G. ve Ünal, Y. (2012). *Türk Üniversiteleri E-Öğrenmeye Hazır Mı? Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Örneği*. Paper presented at the 16th International Conference on Electronic Publishing, ELPUB, Portekiz.
- Toprak, M. ve Erdoğan, A. (2012). Yaşamboyu Öğrenme: Kavram, Politika, Araçlar ve Uygulama (Lifelong Learning: Concept, Policy, Instruments and Implementation). *Journal of Higher Education and Science*, 2(2), 69-91.
- Tunca, N., Alkın Şahin, S. ve Aydın, Ö. (2015). Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 433-446.
- Ünal, K. ve Akay, C. (2017). Öğretmenlik Mesleği ve Yaşam Boyu Öğrenme: Öğretmen Adayları Penceresinden / Teaching Profession and Lifelong Learning: From the Perspective of Teacher Candidates. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 821-838.

- Yamamoto, G. T., Demiray, U., Kesim, M., Yuzer, T. V., Demirci, B. B. ve Eby, G. (2011). *Türkiye'de E-öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar*. Ankara: Efil Yayınevi.
- Yaman, F. ve Yazar, T. (2015). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(4), 1553-1566.
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Bilgi Okuryazarlığı Becerileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yurdugül, H. ve Demir, Ö. (2017). Öğretmen Yetiştiren Lisans Programlarındaki Öğretmen Adaylarının E-öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi: Hacettepe Üniversitesi Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 896-915.

6. EXTENDED ABSTRACT

It can be said that lifelong learning trends and readiness for e-learning are two important concepts for teachers' professional development. It can be stated that both concepts are important and necessary especially for prospective teachers who continue their education at university. For this reason, it is important to examine the relationship between pre-service teachers' lifelong learning disposition and e-learning readiness. In other words, it is thought that the findings of this study will contribute to the literature in terms of increasing the success of the teacher candidates who will be the architects of our society.

The aim of this study is to examine the relationship between pre-service teachers' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning. In the study, the levels of pre-service teachers' lifelong learning tendencies and readiness for e-learning were also examined. In addition, it was also examined whether pre-service teachers' lifelong learning tendencies differ significantly according to gender, department, and grade level variables. In addition, it was also examined whether pre-service teachers' readiness for e-learning and its sub-factors differ significantly according to the variables of gender, department, and grade level.

A survey method was used in this study. The study group of the research consists of the teacher candidates in the departments of Primary Education, Science Education, Preschool Teaching, Turkish Language and Literature Teaching, and Social Studies Teaching at Van Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education in the 2019-2020 academic year. For the collection of the research data, "Personal Information Form" developed by the researchers, "Lifelong Learning Tendency Scale" developed by Gür Erdoğan and Aرسال (2016), and "University Students' E-Learning Readiness Scale" developed by Yurdugül and Demir (2015) were used.

SPSS 25.0 package program was used to analyze the collected data. Descriptive statistics were run to determine pre-service teachers' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning. For comparison operations, it was checked whether the distribution was normal or not. Independent sample t-test and Anova test in cases that meet normality assumptions; Mann-Whitney-U test and Kruskal Wallis test were used in cases that did not meet normality assumptions. In addition, Pearson correlation test was used to determine the presence or absence of a significant relationship between pre-service teachers' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning. In addition to these, Tukey test was used in cases that met normality assumptions and Mann-Whitney-U test was used in cases that did not meet normality assumptions in order to determine which groups differed between.

According to the findings of the study, it was determined that the lifelong learning tendency of the teacher candidates is at a high level. It was found that pre-service teachers' readiness for e-learning was moderate. When the sub-factors of pre-service teachers' readiness for e-learning were examined, it was found that the factor with the highest average was the internet self-efficacy factor, while the factor with the lowest average was the computer self-efficacy factor. The lifelong learning tendency of teacher candidates differed significantly according to the variables of gender, department, and grade level. Female teacher candidates have higher lifelong learning tendencies than male prospective teachers. In addition, pre-school teacher candidates have higher lifelong learning tendencies than teacher candidates in other departments.

Pre-service teachers' readiness for e-learning does not differ significantly according to the gender variable, but it does differ significantly according to the variables of the department and grade level of education. It has been observed that social studies teacher candidates have a lower level of readiness for e-learning than prospective teachers of Science and Turkish Language and Literature. In addition, it was observed that the preparedness of teacher candidates studying in the third grade for e-learning was higher.

Considering the sub-factors of e-learning readiness, it was found that teacher candidates' readiness for e-learning showed a significant difference in self-learning factor according to gender variable; There was no significant difference in computer self-efficacy factor, internet self-efficacy factor, online communication self-efficacy factor, learner control factor, and motivation factor for e-learning. In addition, it was found that pre-service teachers' readiness for e-learning differed significantly in computer self-efficacy factor, internet self-efficacy factor and self-learning factor according to the department variable; It was found that there was no significant difference in online communication self-efficacy factor, learner control factor and motivation factor for e-learning. In addition to these, it was found that pre-service teachers' readiness for e-learning showed a significant difference in the internet self-efficacy factor and self-learning factor according to the grade level variable. There was no significant difference in computer self-efficacy factor, online communication self-efficacy factor, learner control factor and motivation factor for e-learning. In addition, a positive and low level significant relationship was found between pre-service teachers' lifelong learning tendencies and their readiness for e-learning.